

Štampa vsak četrtak in velja
s poštino vred all v Mari-
boru s pošiljanjem na doma
za celo leto 32 D, pol leta
16 D, četrt leta 8 D. Izven
Jugoslavije 64 D. Naročnina
se pošlje na upravištvu
Slov. Gospodarja v Mari-
boru, Koroška cesta št. 5.
List se dopušlja do odpo-
vedi. Naročnina se plačuje
v naprej. Tel. interurban 113.

Posamezna številka stane 1-50 din.

Poštnina plačana v gotovini.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo je v Mariboru,
Koroška cesta št. 5. Rokopis
je ne vračajo. Upravištvu
sprejema naročnino, inserate
in reklamacije.
Cene inseratov po dogovoru.
Za večkratne oglase primeren
popust. Nezaprite reklamacije
so poštnine proste. Cekovni
račun poštnega urada Ljub-
ljana 10.603. Telefon inters-
urban 113.

39. številka.

Maribor, dne 30. septembra 1926.

60. letnik.

Mehika — opomin.

Preganjanje kristjanov v Mehiki se nadaljuje z isto brezobzirnostjo in srditostjo, s katero je bilo započeto. — Dnevno prihajajo iz Mehike vesti o zatiranju in preganjanju tistih, ki so ostali katoliški Cerkvi zvesti ter tudi svoje zvestobe ne prikrivajo.

Pretekli teden so v mestu Zamora vojaške čete zaprle dva moža, katerima so očitali, da agitirata za Cerkev in proti državi. V njih stanovanju so našli puške in nekaj dokumentov, katere so proglasili za obtežilne. Nato se ta dva moža, ne da bi jih izročili sodišču, kratkoma ustrelili.

V glavnem mestu Mehiki so v noči od 21. do 22. sept. zaprli 300 katoliških žensk. Kaj so te žene zakriville? Ali so tudi agitirale za Cerkev? Ali so dvignile revolucijo zoper državo? To so bile mirne in pobožne žene, katere so se zbrale k molitvi. Med njimi je bil duhovnik, ki je z njimi molil molitve ter jih opominjal k zvestobi veri in Cerkvi. Ta moleči sestanek je kajpada bil revolucionarski čin zoper državo. Policaji, pomnoženi in ojačeni z ognjegasci, so te žene napadli ter vseh 300 žensk zaprli v podzemeljske zapore policijske direkcije.

Zoper nasilno vladno framasonskega predsednika Callesa so se dvignili Indijanci ter zahtevajo njegov odstop. Proti upornikom je vlada odposlala 4 infanterijske bataljone, 1 artilerijski polk in več zrakoplovnih eskadronov. Calles je tem četam dal strogo povelje, naj proti Indijancem najstrožje postopajo. Ker so se Indijanci poskrili po gozdovih, je Calles zračnemu brodomu zapovedal, da jih z bombardiranjem iztirajo iz gozdov. Vojaške čete so dobile povelje, da ne samo zatirajo Indijancev, marveč da celo indijansko pleme popolnoma uničijo.

Tako ravna ta zagrizeni framason. To je kajpada vse v skladu z ono človečnostjo, katere je glavno načelo framasonov. Saj so framasoni še ta mesec med drugim na svojem občnem zboru v Beogradu tako slovesno izpovedali človečnost kot svoje prvo vodilo in poglavitni cilj.

Ali je to človekoljubno, kar počenjajo fanatični framasoni v Mehiki? To je taka divjost in surovost, da je kaj takega mogoče samo med brezvestnimi nasilniki.

In vendar se najdejo po svetu ljudje in časniki, ki branijo in zagovarjajo divjanje framasonske klike pod vodstvom Callesa in socialističnih zagrizencev. Tudi na Slovenskem so takšni časniki, ki blatijo mehikanske katoličane in zlasti mehikanske duhovnike, češ, da so oni s svojim klerikalizmom, s svojim stremljenjem po nadvladi Cerkve zakrivilili sedanje razmere v Mehiki.

Na te gnusne laži odgovarja »Amerikanski Slovenec« v svojem broju od 31. avgusta tako-le:

»Resnici na ljubo pa je položaj vse drugačnejši. Ves svet ve, kdo je povzročitelj spora, ki je nastal med Cerkvijo in državo. Mehikanski katoličani so bili zadnje čase celo preveč popustljivi, zato je tistim par odstotkom, ki tvorijo veri sovražne elemente, zrastle greben, poslužili so se pravcate surove diktature in s pomočjo te preganjanja par odstotkov framasonov in rdečkarjev nad 95 odstotkov vsega ljudstva v Mehiki, ki je več ali manj katoliškega prepričanja.

Katoliški duhovniki v Mehiki so bili zadnja desetletja preveč popustljivi, tako tudi lajki. Ko bi bili malo bolj oprezni, bi sploh takih sporov kot je sedanji, Mehika ne poznala. To ni naša konstatacija, temveč oni, ki opazujejo potek mehikanskega spora s čisto nepristranskega stališča. Mehikanski duhovniki so delali le med štirimi stenami in se niso menili mnogo, kaj ostali svet dela proti njim zunaj cerkve. Mehikanski katoličani nimajo vzornih kulturnih in družabnih društev in organizacij, kakor jih je

n. pr. najti v Zedinjenih državah. Nimajo močnega tiska; mislili so, da so varni, pa so se pri teh mislih pošteno urezali. Zdaj so jih dobili po glavi in zdaj šele se zavedajo, kako velika napaka je bila, imeti svoje prepričanje in svoje ideje zaprte samo med štirimi stenami.

Nasprotniki so se desetletja mirno in skrivaj pripravljali za ta odločilni napad na katoliško Cerkev v Mehiki. V svojih rokah imajo vse politično časopisje. Skovali so celo postavbo, da noben verski list ne sme posegati v politiko itd. Vse to so naredili na račun katoliške zasanosti. Katoličanom je protiverska klika zavezala roke in značilno je to, da borih pet ali še manj odstotkov veri sovražnih elementov gospodari in zapoveduje najmanj kakim 95 odstotkom mehikanskega naroda. Tako je in drugače biti ne more, kjer katoličani spe. V Franciji je bilo ravno tako in šele, ko so jih katoličani po revoluciji dobili po glavi, šele tedaj so se zdržali in so začeli z energičnim delom.

V Zedinjenih državah Severne Amerike bi bilo prišlo na to že zdavnaj, da niso katoličani bolj oprezni. Da niso prišle v veljavo protikatoliške postavbe v Michiganu, Oregonu, Koloradu in drugod, se je zahvaliti le vzornim kulturnim in socialnim katoliškim organizacijam v Ameriki. Nevarnost pa še vedno preti in sovražniki so še vedno na delu.

Da, sovražniki so povsod na delu in samo čakajo prilike, da bi mogli udariti po Cerkvi in njej vdanih vernikih. Kjer katoličani nimajo močnih krščanskih organizacij, pro svetnih, kulturnih, socialnih in političnih, kjer nimajo dobrega in razširjenega časopisja, kjer se ne brigajo za volitve, kjer ni tega, kar nasprotniki zlobno imenujejo klerikalizem, skratka, kjer je udomačeno ono krščanstvo, ki se ga samo do zakristije, tam je najugodnejše polje za uresničenje protiverskih in proticerkvenih nakan takozvanih liberalcev in svobodomislecev v gosposki suknji in delavski obleki. Iz tega sledi za nas jasen in glasen memento: pomnožimo in okrepiamo naše politične in nepolitične krščanske organizacije, razširimo in ojačimo naše krščansko časopisje!

Politika miru in sporazuma med Nemčijo in Francijo.

Od razmerja med Francijo in Nemčijo je bil dostikrat odvisen mir v Evropi. Zgodovina zadnjih stoletij dokazuje, da so politični zapletljaji med tema dvema sosednjima državama velikokrat povzročili krvave spore, v katerih so tudi bile zapletene druge države.

Ta večstoletni spor med Nemčijo in Francijo je tudi bil eden izmed najodločilnejših razlogov, ki so dovedli do svetovne vojne. Izid te vojne pomenja za Francijo veliko zmago, ki je mednarodnopravno dokumentirana v določbah versailleske mirovne pogodbe. Bremena, ki jih ta pogodba nalaga Nemčiji, so težka in naravno je, da njihova teža pritiska nemški narod ter vzbuja med njim odpor v nacionalističnih krogih.

Bil je čas, ko so nemškonacionalni krogi v Nemčiji vodili prvo besedo, katere je ostro zvenela proti Franciji. V tistem času so tudi Francozi proti Nemcem izgovarjali koničaste besede. Prvi besednik Francozov proti Nemcem je bil Poincare, nekdanji predsednik francoske republike za časa vojne, pozneje pa predsednik francoske vlade. Njegova zahteva se je glasila: »Nemci, plačajte vojno odškodnino! Dajte nam jamstva, da bote proti nam vodili politiko

miru in pravice brez vsake misli na revanžo = maščevanje! Ker Nemci teh jamstev niso dali ter tudi niso plačali odškodnine v zahtevani meri, je Poincare dal leta 1921 zašesti pokrajine ob Reni, zlasti Porurje.

Razmerje med Nemčijo in Francijo je bilo napeto. — Francija se je trudila dobiti jamstva za svojo varnost in za nedotakljivost francoskega ozemlja, zlasti tistih pokrajin, ki jih je dobila kot uspeh svoje zmage. To jamstvo bi ji naj dali Anglija in Amerika, ki bi naj s Francijo sklenili varnostno pogodbo. Anglija je bila nekaj časa pripravljena za sklep take pogodbe, Amerika (Zedinjene države Sev. Amerike) pa ni hotela o tem nič slišati. Pač pa se je Amerika trudila nagniti Nemčijo k temu, da sprejme Dawesov načrt — Dawes je ameriški general — o izplačevanju vojne odškodnine. Po dolgotrajnem obotavljanju je Nemčija naposled leta 1924 v Londonu sprejela ta načrt.

S tem je Nemčija pokazala vsaj nekaj dobre volje napram Franciji. To razpoloženje je raslo in se je jačalo od dne do dne ter je bilo kronano z lokarnsko pogodbo v septembru 1925. S to pogodbo je Nemčija pod jamstvom in kontrolo Anglije priznala in zajamčila Franciji in Belgiji njune sedanje državne meje, torej je tudi Alzacija in Lotaringijo prostovoljno priznala Franciji. Obenem sta obe državi med seboj sklenili razsodiščno pogodbo, s katero sta se obvezali, vsak medsebojen spor rešiti ne z orožjem, marveč ga predložiti mednarodnemu razsodišču. V septembru 1926 pa je lokarnski pogodbi sledilo to, kar je v njej bilo za Nemčijo določeno, namreč njen sprejem v — Društvo narodov. Po sprejemu v Društvo narodov je Nemčija storila nadaljne korake na miroljubnem potu sporazumevanja s Francijo. V mestu Thoiry blizu Zeneve sta se namreč sestala francoski zunanji minister Briand in nemški zunanji minister Stresemann ter sta se v neturnem razgovoru dogovorila o najvažnejših medsebojnih zahtevah. Francoska vlada, kateri zdaj načeluje isti Poincare, ki je leta 1921 in 1922 govoril tako ostre besede zoper Nemčijo, je glavne točke tega dogovora v načelu sprejela.

Tako sta se Francija in Nemčija približili druga drugi ter izjavili svojo odločno voljo, da hočeta v okrilju Društva narodov svoje medsebojne razmere urejevati in svoje zadeve reševati v sporazumu ter pospeševati politiko miru med poedinimi državami in narodi. Tako je mir v Evropi dobil tako trdno jamstvo, kakršnega dosedaj ni imel.

Ob 700letnici sv. Frančiška.

Vsi katoliški narodi, pa tudi drugi, nekatoliški, ki poznajo zgodovino narodov v Evropi, se hočejo letos na poseben način spominjati sv. Frančiška in njegovega velikega dela. Povod temu je dal jubilej, ki se letos obhaja, ko je namreč 700 let od tega, kar je umrl sv. Frančišek, doma iz Asisi.

Kaj je vendar bil ta mož, da ga še po 700 letih njegove smrti tako proslavljajo. Ni bil kak imeniten vojskovođa, a vendar je še danes na svetu njegova armada, ki šteje milijone zvestih. Ni bil kak velik učenjak, ki bi napisal knjig, a vendar so dandanes kar velikanske knjižnice, ki obsegajo dela pod njegovim imenom in vplivom. Ni bil revolucionar, ki bi prevrgel ves družabni red, a vendar ga je izpremenil v svojem času bolj kot vsaka revolucija, in njegova načela so ostala kakor kvas, ki je pripravljeno, da ga sprejemajo vsi njegovi in ga uporabljajo za prekvašenje, zaboljšanje človeške družbe. Sv. Frančišek je bil le mož preproste vere in preprostega življenja, človek,

X. Grozopolno prenočišče.

Trije dnevi so minili po predaji forta Viljem-Henrika. S krvjo omadeževani zmagovalci so odšli, njih taborišče je bilo prazno in zapuščeno. Trdnjava je bila samo še kadečca se razvalina. Nasipi so bili razstreljeni, dogoreli tramovi, počeni topovi, podrtine in ostanki zidov so ležali naokrog.

Tudi vreme se je bilo na slabo prevrglo. Sonce je skrivalo svoje tople žarke za neprodinimi meglami. Mrzel veter je bril preko pokrajine, kakor bi žalobno pesem mrličem pihal v ušesa, ali pa je z vso silo vihral skozi gozde, da je listje in vejevje letalo po zraku.

Pičlo uro pred solničnim vzhodom omenjenega dne je stopilo pet mož iz goščave ob jezeru. Počasi so se bližali razvalinam trdnjave, kjer so bili divjali Huronci. Naprej je stopal mlad Indijanec vitke rasti, varno in previdno, kakor mu je bilo prirajeno. Drugi, ki je bil tudi Indijanec, je hodil bolj ob strani in opazoval rob bližnjega gozda z očmi, ki so bile navajene zaslediti najneznatnejše znamenje bližajoče se nevarnosti. Ostali trije so bili belci, a njih obleka in oprava je pričala, da je njih namen, zasledovati sovražno armado skozi divjino, in da se dobro zavedajo s tem združenih nevarnosti.

Vpliv grozopolnega kraja na to petorico je bil prav tako različen kakor njih značaji. Mladenič, ki je bil za vodnika, se je resno oziral na grozno razmesarjeno mrličje. Videlo se mu je, da se boji izražati svoje grozo, vendar je bil premlad in premalo izkušen, da bi jo popolnoma utajil.

Starejši rdečekočec pa je bil vzvišen nad take slabosti. S trdnimi koraki je stopal mimo mrtvecev in pri tem kazal hladnokrvnost, ki si jo osvoji človek le z dolgo vajo.

Tudi belokožci so kazali precej različna čuvstva. Eden izmed njih, sivih las in razoranega obličja, je kazal

Zadnji Mohikanec.

Povest iz leta 1757.

Po J. F. Cooper-ju predelal Al. Benkovič.

16

»Ako je mogel sin Izaije ukrotiti hudega duha Savlovega s petjem in harfo, poizkusim tudi jaz, kaj premore petje.«

In pričel je peti svoje psalme s tako čistim, daleč na okrog slišnim glasom, da ga je bilo slišati celo v splošni zmešnjavi. Priskočilo je nekaj divjakov, da bi strgali s sester obleko in odnesli njiju skalpe. Ko pa so ugledali čudovito pevčovo postavbo, so obstrmeli in ga poslušali. Njih strmenje se je kmalu izpremenilo v občudovanje. Mislili so, da beli vojščak poje svojo predsmrtnico. Spoštljivo so se umaknili in se vrgli na druge žrtve. Ta uspeh je vzpodbudil Davida, da je napel vse svoje moči in prepeval z vedno večjim navdušenjem. Neznani glasovi so vzbudili tudi pozornost divjaka, ki je kot besen tekal od gruče do gruče, kakor bi iskal prav posebne žrtve.

Bil je Magva.

Ko je ugledal svoje prejšnje ujetnike, je zmagoslavno grozno zakričal.

»Pojdi z mano«, je viknil in Koro z okrvavljeno roko vgrabil za obleko. »Koča Huronca je še odprta. Ali ni tam boljše kot tu?«

»Proč od mene!« je zakričala Kora in si zakrila oči pred groznim pogledom.

Indijanec se je porogljivo zasmejal in ji pokazal krvavo roko.

»Roka je rdeča, a kri je iz belih žil!«

»Grdobal Kri se drži tvoje duše. Ti si kriv vseh teh grozot!«

»Magva je velik poglavar!« je odgovoril divjak, vseleč se zmage. »Ali hoče črnolaska k njemu v vlgvam?«

»Nikdar! Kar ubij me, da nasitiš svojo maščevalnost!«

Magva je pomišljal za trenotek, potem pa je dvignil s tal omedlelo Elizo in tekel z njo proti gozdu.

»Stoj!« je zakričala Kora ter obupno tekla za njim.

»Pusti otroka!«

A Magva je bil gluha za njene prošnje in ni pustil plena.

Zvesti David je tekel za njimi in naprej prepeval svoje psalme.

Tako so bežali preko ravnine, kjer bi bila Kora gotovo padla pod tomahavkom, ko bi je ne bila čuvala čudna postavba pevca, ki so ga divjaki imeli za blaznega.

Magva je krenil v gozdno grapo, kjer je čakal divjak s konjema, ki ju je bil med tem ujel. Elizo je položil na konja, na drugega pa je moral sesti Kora. Konja je prijel za brzde in jih peljal v goščavo. Ko je pevec opazil, da je sam neopažen zaostal, je sprožil svoje dolge ude in kolo vrtil za njimi po grapavi stezi.

Pot je bila od začetka zelo strma, nazadnje pa so prišli na ploskati gorski vrh, odkoder sta sestri pred nekaj dnevi s prijatelji gledali v taborišče. Tu jima je Magva dovolil, da sta razsedli. Z grozo sta gledali doli na grozni prizor. Grozovitosti še ni bilo konec. Smrt je nehala kositi šele potem, ko je lakomnost postala hujska kot maščevalnost. Potem so se šele polegli kriki ranjencev, dokler niso popolnoma umolknil, ali pa jih je bilo zadušilo zmagoslavno tuljenje divjakov.

ki se je znal približati svojemu Bogu. Zato se mu je pa tudi Bog približal, kakor malokateremu človeku. In ravno s tem je postal sv. Frančišek svetilnik narodom, da morejo najti pot k Očetu.

Zivljenje sv. Frančiška.

Družina, po kateri je Bog poslal na svet sv. Frančiška, je živela v Asisiju v Zgornji Italiji. Oče je bil premožen trgovec. Frančišek je bil rojen leta 1182. Dobro vzgojen, je imel priložnost videti in uživati blagostanje očetove hiše, ki ga pa ni zadovoljilo. Njegovo dobro srce, ki ga je večkrat pregovorilo celo tako daleč, da je svojo vrhno obleko slekel in oblekel siromaka, ga je pa vodilo od tega blagostanja k odpovedi svetu. Doma v družini je sicer nekaj časa imel neprilike, a v poznejših letih so videli, kako je imel prav. Leta 1209 je v San Damiano v napol podrti cerkvi dobil poklic božji, da je to cerkvice, porcijunkula imenovano, popravil, nato pa začel oznanjevati evangelij Gospodov. Ker je imel vedno več učencev, tudi učenk, ki so hoteli po njegovem zgledu živeti, je ustanovil 1. red za moške, 2. red za ženske, 3. red pa za ljudi, ki morejo poleg svojega življenja in delovanja med svetom živeti po njegovih navodilih. Želel si je le še mučeniške smrti za Kristusa. Zato je šel v sveto deželo in govoril celo pred sultanom samim. Od tam je kot spomin vsemu svetu prinesel jaslice, a mučeniške smrti ni dosegel. Leta 1224 je na gori Alverniji prejel odtise ran Gospodovih, kar je potrdilo njegove velike svetosti. Leta 1226, dne 4. oktobra, je umrl in je bil že dve leti nato proglašen za svetnika. Na njegovem grobu so postavili veličastno cerkev.

Preprosta vera sv. Frančiška.

Sv. Frančišek se po svojih molitvah in verskih premišljevanjih nikdar ni potopil v kaka globoka, modroslovna razmišljanja, ampak je iskal le preprostost svoje vere. Našel jo je v tem, da je gledal Boga kot Očeta svojega in vseh drugih stvari. Molil je, kakor če govori otrok z očetom, z drugimi je občeval, kakor da je z njimi že od rane mladosti v družini, čeprav je bil morda prvokrat z njimi skupaj. Vse stvari, živali, rastline, vsa naravo je smatral kot dom Boga Očeta, pa se je pogovarjal z njo, kakor da razume on njeno tajno, ona pa njegovo, to je zavest: delo Očetovo smo.

Ta zavest je sv. Frančišku vzbudila vero, ki ni bila vera težkega izpolnjevanja božjih zapovedi, ampak vera veselja, vera hrepenenja božjega otroka. Zavest — otrok božji sem — mu je prinesla pravo spoznanje, koliko je vreden svet in vse njegove dobrine, čast, oblast in premoženje, za katerimi so ravno v času sv. Frančiška ljudje hlepeli kakor dandanes. Zavrgel je čast sveta, oblekel kuto. Zavrgel je oblast in obljubil pokorščino. Zavrgel je premoženje in obljubil radovoljno uboštvo. In postal je ves — otrok božji. V tem je vsa preprostost njegove vere, ki ga je pripeljala Bogu tako blizu, da je nosil na svojih rokah in nogah in sreju rane Kristusove.

Delo sv. Frančiška.

Če bi sv. Frančišek po svojem življenju le on sam našel pot k Očetu, je njegovo delo veliko. In če bi pripeljal le enega s seboj, bi to delo bilo še večje vrednosti. On pa ni pripeljal k Očetu le enega, ampak milijone, ne le v življenju, pač pa vseh teh 700 let, kar jih je do zdaj preteklo od njegove smrti. Kralji so odlagali svoje krone, papeži svoje tiare in se podajali v preprosto Frančiškovo življenje. Bogati so se olajšali bremena svetnih skrbi in revni so našli zaklad sreče in zadovoljnosti v prostovoljnem uboštvo. Vsi pa so zažutili na ta način, da so srečni, ker so otroci božji. Delo sv. Frančiška je torej bilo v tem, da je ljudi vseh stanov, obeh spolov, v vsaki starosti osrečil.

Tudi dandanašnji čas želi sreče in vse prizadevanje ljudi, ki se glasno izraža v pritožbah nad sedajšnjimi razmerami, kaže, da človeštvu manjka prave sreče. Zato se je ves svet, ne le katoliški, obrnil letos ob 700letnici k svetniku, ki je toliko ljudi osrečil. Človeštvo želi spoznati, odkod je sv. Frančišek zajemal skrivnost svoje sreče, ki se je razodevala posebno še v solčni pesmi njegovi, ki so mu jo bratje redovniki peli pri njegovem umiranju. Sv. Frančišek to željo danes izpolnjuje, ko stoji pred svetom in kaže na odtise Kristusovih ran na svojem telesu in v tem razodeva:

vojaško nastopanje. Kljub temu, da je nosil lovsko obleko, mu je bilo videti, kako je navajen vojnih grozot. Vendar je večkrat glasno zavzdihnil, kadar se mu je nudil kak posebno grozen prizor.

Mladega moža ob njegovi strani je stresala groza, pa je očividno zaradi postarjega spremljevalca krotil svoja čuvstva. Samo tisti, ki je hodil zadaj, se je oziral na strašne prizore s pogledi in obrazom, ki ni poznal strahu, vendar pa z gnusom, ki je jasno pričal, kaj si je mislil o takem barbarskem klanju.

Bralec je v petorici gotovo že spoznal oba Mohikanca, Munra s Heywardom in Sokola. In res je bil to siloviti oče, ki je iskal svoja otroka, spremljan od Heywarda, žena ena njegovih hčera, in od trojice gozdovnikov.

Ko je prišel Unkas na sredo ravnine, je kriknil, da so vsi drugi skočili k njemu. Mladi vojščak se je bil ustavljal pred kopico ženskih trupel. Munro in Heyward sta se takoj sklonila preko njih ter iskala, če se med njimi nahaja katera izmed pogrešanih deklic. Olajšana sta se odahnila, ko nista ničesar našla.

»Huk!« je naenkrat kriknil Unkas, se strumno vzravnal in gledal nekam pred se.

»Kaj je, dečko?« je vprašal Sokol. »Da bi bil le kak zapoznel Francoz, ki bi rad tukaj plenil. Takoj pokažem, kaj zna moj zveromor.«

Unkas pa je bil že skočil h grmu, z veje snel kosce Korinega zelenega naličja ter ga zmagoslavno vihtel nad glavo.

»Moje dete!« je razburjen vzkliknil Munro. »Dajte mi moje dete nazaj!«

»Unkas bo poskusil!« je bil kratki in odločni odgovor.

Kristusa v življenje!

Na naših rokah naj se pozna pečat Kristusov! Naše vsakdanje delo bodi izvršeno po njegovi volji. Se tako priprosto delo naj uživa spoštovanje vseh in ljubezen tistega, ki ga izvršuje. In ne bo pritožb, da delo človeka ne živi.

Na naših nogah naj bo pečat Kristusov! Vsa naša pota naj bodo pota otrok božjih in ta pota naj hodijo vsi, oni ki imajo oblast, ker je to pot pravice, oni, ki imajo čast, ker je to pot resnice, in oni, ki imajo premoženje, ker je to pot pravega bogastva.

V našem sreju naj bo pečat Kristusov, ljubezen božja, ki bo prestvarila vse sedanje mrzle in neobčutne razmere med posamezniki in med narodi.

To je duh sv. Frančiška in ta naj preide v posameznike in narode, da bodo vredno obhajali 700letnico sv. Frančiška.

3. oktobra ves brežiški in krški okraj v Brežice na shod dr. Korošca, ki bo ob 11. uri predpoldne na vrtu in dvorišču Narodnega doma v Brežicah!

Narodni poslanec Franjo Žebot:

Kuhinjska in živinska sol je predraga.

Neverjetno je, kako vlada, v kateri sedi tudi 5 Radičevih ministrov, podražuje najvažnejše življenske potrebe ljudstva. Kuhinjsko sol prodaja vlada, oziroma od nje pooblaščen upravni odbor državnih monopolov, 1 kg za 2 din. 50 p. in zasluži pri tem 500%. In pri podrobni prodaji vtaknejo agenti, prekupčevalci in drugi zopet 70% v žep, tako da imamo v Jugoslaviji najdražjo sol v Evropi! In nam v Sloveniji vsiljujejo nesnažno morsko sol, dasiravno so v Bosni in okolici Kreke cele planine polne fine kamene bele kuhinjske soli.

Da se pri preskrbi s tem važnim predmetom godijo take lumparije, nisem verjel. V finančnem odboru se je v soboto, dne 25. septembra t. l., cel dan razpravljalo o soli. Vlada in vladna večina sta morale slišati od nas take gorke, da so ti ljudje kar pod mizo gledali. Davek na sol, ki se imenuje monopolska taksa ali dajatev, je eden najbolj krivičnih davkov. S tovarišem Škuljem sva stavila predloge, da se mora cena kuhinjski in živinski soli na vsak način znižati. Kar bo vlada tukaj zgubila, pa naj raje pri vojaštvu prištedi in pri drugih nepotrebnih izdatkih. Davek na sol plačajo večinoma reveži. Namesto davka na sol naj vlada raje uvede davek na luksus ali lišp. Kdor nosi zlato uro ali verižico in druge okraskes, kdor se oblači v fino svilo, kdor se vozi v finih avtomobilih, stokrat lažje plača davek na luksus, nego ubogi delavec, bajtar ali viničar tako visok davek na sol, sladkor, vžigalice in petrolej. Radičali in njih hlapeci Radičevci so sicer kimali, ko sva jim štela s Škuljem levite, a storili ne bodo nič. Te ljudi moramo enkrat za vselej spoditi z ministrskih stolčkov, prej ne bo boljše.

Glede živinske soli sem n. pr. povdaril: Drž. upravo stane živinska sol samo 20 para ali k večjemu 25 para ali 1 krono kg. Če bi torej naložili magari še 75 para, bi 1 kg stal samo 1 dinar ali 4 krone. Za to ceno bi živinorejec rad nakupil večje količine soli, da ž njo popravi slabo krmo. Seno je ponekod tako blatno — da brez soli še za krmo ne bo. In živina bo bolehalo, krave-mlekarice bodo dale

Ubog oče si je košček naličja pritisnil na ustnice in nemirno išoč gledal v bližnje grmovje, kakor bi upal in se bal, da Koro najde tukaj.

»Na tem kraju ni mrličev«, je rekel Heyward s hripavim glasom, ki ga je skoro zadušila razburjenost.

»To je jasno, kot nebo nad našimi glavami«, je sedaj izpregovoril Sokol. »Vendar pa je mogoče, da je šla črnolaska tod mimo. Prav si rekel, Unkas. Črnolaska je bila tu in je pred morilci zbežala v gozd. Hitro poiščimo njenih sledi. Indijanske oči zapazijo celo, če je kolibri letel po zraku.«

Mladi Indijanec je stekel naprej in kmalu znova veselo kriknil. Na nizki bukovi veji je zopet visel košček naličja.

»Le počasi«, je rekel Sokol in ustavil Heywarda, ki je burno hotel hiteti naprej. »En sam nepremišljen korak nas lahko zadrži za več ur. Na sledi pa smo, to se ne da tajiti.«

»Bog vas blagoslovi, vrli mož!« je vzkliknil nesrečni oče. »A kam sta bežali? Kje sta moji ubogi hčeri?«

»Pot, katero sta krenili, je od marsičesa odvisna. Ako sta sami, potem bržkone blodita v krogu in ne moreta biti daleč. Ako pa so ji odpeljali Huronci ali pa francoski Indijanci, potem sta sedaj že gotovo na kanadski meji. A to nič ne de. Tu stojita Mohikanca in jaz na začetku sledi. Lahko se zaneseš, da najdemo tudi njen konec, če je tudi sto milj oddaljen! Počasi, Unkas, pozabil si, da ženske noge puščajo za sabo le slabe sledi.«

»Huk!« je kriknil sedaj Čingagok ter pokazal na tla kakor človek, ko ugleda strupen mrčes. Heyward se je sklonil in vzkliknil: »Moška sledi! Nobene dvojbe ni več, najti stal.«

malo mleka- teleta bodo slaba in sloves naše živine bo padel. Država, oziroma vlada, mora slušati naš opomin in znižati ceno soli. Smo radovedni, kaj bo vlada storila. Če so radikali in radičevci, ki so edini na vladi, res taki prijatelji ljudstva kot se hvalijo, morajo naše predloge upoštevati.

S svojimi tovariši sem zaprosil pri ministru železnice, naj dovoli, da se živinska sol po znižani tarifi izvozi iz Bosne k nam v Slovenijo. Kmetijska družba in naša Zadr. zveza bosta, kakor smo predlagali, imeli v rokah razdelitev, oziroma prodajo živinske soli po znižani ceni.

Kaka bo cena, kedaj bo sol dospela, kje se bo dobila, kam se je treba obrniti radi naročila, o vsem tem bodem poročal v prihodnji številki »Slovenskega Gospodarja«. Povejte vse to svojim tovarišem in prijateljem!

Državna politika.

V NAŠI DRŽAVI.

Pašič je še vedno v Dalmačiji v Cavtatu. Pretekli teden so prišla poročila, ki so naznanjala že skoro zadnjo uro njegovo, a se mu je zdravje zopet okrepilo. Bil je baje le malo jezen, ker mu ne gre vse gladko v politiki, deloma pa tudi zavoljo svojega sina Radeta, ki mu je vsled svojih korupcij tako otežkočil pot nazaj na stolček ministrskega predsednika.

Radič se je vrnil iz Ženeve. Tam je govoril vseprek, o vsem in še o drugih rečeh. Pred političnim svetom se je pokazal kot mož velikih besed in nič dejanj. Njegov ugled vedno bolj pada. Doma se ga lastni ljudje že kar bojijo, da ne bi s svojim jezikom napravil zopet kake nepotrebne zmešnjave. Ko se je pripeljal do meje naše države, ga je tam zopet čakal ministrski železniški voz, v njem pa inž. Košutič, ki mu je prišel povedat, naj nikar preveč ne sili v vlado, sicer jo bo prevrnil zase in za celo svojo stranko. Kakor vse kaže, bo po prihodnjih volitvah Radič postal popolnoma brezpomemben celo na Hrvaškem.

Naši poslanci delajo. Dasiravno so parlamentarne požitnice, posamezni odbori kljub temu zborujejo, ki naj pripravijo snovi za zborovanje narodne skupščine. Tako se je določilo, da se bo po poslancih pregledalo poslovanje v državnih podjetjih, ki so vsa tako gospodarila, da imajo velikanske izgube, namesto milijonske dobičke. Enako se je dognalo, da država dela prevelike dobičke pri državnem monopolu na sol. Naši poslanci so zahtevali, da naj se sol poceni in naj se dovoli uvažanje soli za živino. — Davčni odbor je razpravjal o raznih kaznih, ki naj zadenejo neuredne davkoplačevalce. Naši poslanci so pri tem zahtevali, naj se te kazni izvajajo posebno v Srbiji, kjer nekateri že leta in leta niso davkov plačali. V Slovenijo znajo davčne oblasti itah natančno pobirati davke. — Nadalje se je dognalo, da se pri podeljevanju podpore poplavljenecem godijo posebno po Bački in Baranji velike krivice. Naši poslanci pripravljajo poseben protest zoper tako izkoriščanje. V Sloveniji se do zdaj še ni zgodilo, da bi se pri takem podeljevanju podpor uganjala korupcija. Ta pa zavoljo tega ne, ker se podpore sploh ne podeljujejo.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Zasedanje Društva narodov se je zaključilo. Ob sklepu je predsednik, naš zunanji minister dr. Ninčič, povdaril veliko delo sedanjega zasedanja, ki se je pokazalo posebno v zblizanju Francije in Nemčije, kar je velikega pomena za mir med državami v Evropi.

Francija in Nemčije se še nadalje pogajata, dokler v vseh medsebojnih zadevah ne dosežeta popolnega sporazuma.

Anglija še vedno ni rešila težkega spora med rudarji in lastniki rudnikov. Milijarde škode je ta boj vsled nepopustljivosti enih in drugih povzročil.

Rusija je na potu ozdravljenja gospodarskih razmer, kajti po dolgem času je konečno zopet dovoljeno svobodno rgovanje doma in z inozemstvom.

Na daljnem vzhodu, na Kitajskem, se vršijo še vedno domači boji. Voditelji posameznih skupin so založeni z denarjem in z municijo raznih držav, ki imajo interes, da bi zavladali nad državo, ki šteje okrog 350 milijonov ljudi. A najvažnejše je to, da domačini postajajo vedno bolj za-

»Boljše je to, nego begati po divjini in nazadnje poginiti lakote«, je odgovoril lovec. »Petdeset bobrovih kož stavim proti prav toliko kresil, da najdemo njih koče, predno poteče mesec dni. Poglej, Unkas, kaj ti povedo ti mokasini, kajti to ni sled od čevlja.«

Mladi Mohikanec se je sklonil čez sled, razbrskal suho listje in gledal dolgo in pozorno. Slednjič je vstal in rekel: »Zviti lisjak!«

»Saj je mokasin podoben mokasinu«, je rekel Heyward, »da se človek lahko zmoti.«

»Mislite? Prav tako bi lahko rekli, da je noga nogi podobna«, je rekel Sokol. »Naj še jaz pogledam.« Priklonil se je in rekel čez nekaj časa: »Prav si povedal, dečko, to je sled, ki smo jo tolikokrat videli, ko smo lovili lopova. Dolgost in širina se tudi ujemata, kaj ne, Čingagok?«

Mohikanec je pogledal in rekel takoj nato:

»Magval!«

»Stvar je popolnoma jasna«, je rekel nato Sokol. »Črnolaska in Magva sta šla tod mimo.«

»Eliza pa ne?« je vprašal Heyward.

»O njej doslej še nimamo sledi«, je odgovoril lovec in še enkrat pazno pregledal drevesa, grme in tla. »A kaj je tam-le? Le pogledjte, pevčeva piščalka!« je pristavil, se pripognil in pobral Davidovo glasbilo.

»Potem je držal obljubo«, je veselo vzkliknil Heyward, »in ni zapustil deklic.«

»Seveda«, je hladno rekel Sokol. »Zdaj jima lahko psalme poje. Ali pa zna ustreliti srno, da jima uteši glad? Ali ume po bukovem mahu spoznati, kam pelje pot? Ali zna Huroncu prerezati grlo? Nič ne zna. A zdaj naprej, prijatelj! Mogoče, da najdemo še kake druge sledi.«

(Dalje prihodnjič.)